

Vannregion **Vest-Viken**

Sammen for vannet

Oppdatering av regional vannforvaltningsplan
med tilhørende tiltaksprogram

Planprogram

for regional vannforvaltningsplan
2022 – 2027

Regional
vannforvaltningsplan for
vannregion Vest-Viken
2022 - 2027

Oktober 2019

Vannregion Vest-Viken dekker en stor del av Østlandet, og består av nedbørsfeltene fra fjell til fjord for Drammensvassdraget, Numedalslågen, Skiensvassdraget og Kragerøvassdraget, samt mindre, kystnære vassdrag og kystområdene fra Kragerø i vest til Hurumlandet i øst. Hoveddelen av vannregionen ligger i fylkene Telemark, Vestfold, Buskerud og Oppland, men mindre deler av vannregionen går inn i randfylkene Aust-Agder, Hordaland, Sogn- og Fjordane og Akershus. 75 kommuner¹ har arealer innenfor vannregionen. Du kan du lese mer om vannregionen på: www.vannportalen.no/vestviken.

Vannregionmyndigheten for vannregion Vest-Viken er Buskerud fylkeskommune. De øvrige fylkeskommunene innenfor vannregionen følger opp vannforvaltningsarbeidet og har rollen som planmyndighet i eget fylke. De regionale vannvannforvaltningsplanene skal vedtas i respektive fylkesting.

Planprogram og Hovedutfordringer i vannregion Vest-Viken for planperioden 2022-2027 har vært på høring i perioden 1. april – 30. juni 2019.

Planprogrammet er tilgjengelige på:

<http://www.vannportalen.no/vannregioner/vestviken/plandokumenter1/planperioden-2022-2027/>

Her finner du også kontaktinformasjon og informasjon om arbeidet.

Vannregionmyndigheten for vannregion Vest-Viken
Buskerud fylkeskommune
Postboks 3563, 3007 Drammen

e-post: postmottak@bfk.no

Forside: Nattfiske etter ørret i Drammenselva ved Geithus i Modum (foto: Morten Eken)

---

¹ Antall kommuner før kommunesammenslåinger

Forord

Det innledes nå en ny periode for oppdatering og justering av gjeldende regional vannforvaltningsplan og tiltaksprogram for vannregion Vest-Viken. Regional vannforvaltningsplan ble godkjent i 2016 og gjelder til slutten av 2021. Oppdaterte planer og tiltaksprogram skal være gjeldende fra 2022 til 2027.

Planprogrammet beskriver planprosessen, organisering av vannforvaltningsarbeidet, hvilke utredninger som foreslås gjennomført og behov for konsekvensutredning. Videre angir planprogrammet både forventninger til myndigheter som har rett og plikt til å delta og muligheten for andre interessenter til å medvirke med sin kunnskap og sine synspunkter inn i arbeidet.

Dokumentet om hovedutfordringer for vannregionen, med kobling til de enkelte vannområdenes hovedutfordringer gir oversikt over miljøtilstand, påvirkninger, og status for gjennomføring av tiltak, og er derfor et viktig dokument i prosessen fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. En felles forståelse av hva som er de viktigste utfordringene og prioriteringene vil gi et godt grunnlag for videre samarbeid om forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet.

Vannregionmyndigheten takker for innspill og medvirkning i høringsfasen for arbeidet med planprogram og hovedutfordringer.

Drammen, november 2019

Hanne Lisa Matt
Leder av vannregion Vest-Viken

Innhold

Forord.....	3
1. Innledning.....	5
2. Formålet med planarbeidet.....	7
2.1 Føringer for vannforvaltningsarbeidet.....	7
2.2 Rammer for arbeidet.....	8
3. Om planprogrammet	9
4. Framdriftsplan: Oversikt over arbeidet fram mot 2021.....	10
5. Vannregionen vår – planområdet.....	11
5.1 Kort beskrivelse av vannregionen	11
5.2 Endringer av vannregionen siden forrige plan.....	14
5.3 Internasjonale vannregioner	15
6. Organisering av arbeidet i vannregionen	16
6.2 Endring i vannområdeinndelingen.....	19
7. Virkning av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram	20
7.1 Virkning for sektormyndigheter.....	20
7.2 Virkning i forhold til andre planer.....	21
8. Deltakelse, medvirkning og informasjon.....	22
8.1 Deltakelse i planleggingen	22
8.2 Medvirkning og informasjon.....	22
8.3 Plan for deltakelse og medvirkning.....	23
9. Tema som skal arbeides med fram til høring av oppdatert forvaltningsplan	24
9.1 Styrke kunnskapsgrunnlaget.....	24
9.2 Oppdatere miljømål, unntak og tiltak	25
9.3 Kostnadsanslag og nyttebeskrivelse.....	25
9.4 Klimaendringer, klimatilpasning og flom.....	25
9.5 Drikkevann og badevann	26
9.6 Øvrige tema	26
10. Konsekvensutredning: hva vil planen bety?.....	29
10.1 Metodikk for konsekvensutredning	29
10.2 Problemstillinger som skal vurderes	29
11. Prioriteringer i planarbeidet og gjennomføringen av oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram	30
Vedlegg 1.....	32
Begreper og definisjoner	32

---

1. Innledning

Gjeldende regional vannforvaltningsplan og tiltaksprogram ble utarbeidet i 2015, godkjent i 2016 og gjelder til slutten av 2021. Fram mot utgangen av 2021 skal disse oppdateres og justeres for hele landet. Vi skal nå gjennomgå hvordan det står til med vannet, og justere planene for hvordan vi best tar vare på vannet vårt fremover. Oppdaterte planer og tiltaksprogram skal være gjeldende fra 2022 til 2027. Les mer om vannforvaltningen i Norge [her](#).

Forskrift om rammer for vannforvaltningen ([vannforskriften](#)) fastslår at det skal utarbeides regionale vannforvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogram. Planen utarbeides som en regional plan i henhold til plan- og bygningsloven (pbl § 8.1), og følger de utredningskrav som er fastlagt i pbl § 4.1-2, samt forskrift om konsekvensutredning (KU). Fylkeskommunen (regional planmyndighet) vil være ansvarlig myndighet for plan- og KU-prosessen, og vil samarbeide med berørte offentlige myndigheter og organisasjoner i planprosessen. Statlige organer og kommuner har rett og plikt til å delta i planleggingen når den berører deres virkeområde eller egne planer og vedtak (jf. pbl § 8.3).

Som del av planprosessen gjennomføres to formelle høringer med to dokumenter i hver høring.

På høring fra 1. april til 30 juni 2019:

- Planprogram (dette dokumentet)
- Hovedutfordringer i vannregionen og vannområdene

Dokumentene ligger på www.vannportalen.no/vestviken under Plandokumenter/Planperioden 2022-2027.

Planprogrammet vedtas av alle fylkestingene i vannregionen, og legges til grunn for utarbeidelsen av oppdatert regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram. Som en del av dette arbeidet vil konsekvenser for miljø og samfunn vurderes i en konsekvensutredning.

På høring fra 1. oktober til 31. desember 2020:

- Forslag til oppdatert regional vannforvaltningsplan, med konsekvensutredning.
- Forslag til oppdatert regionalt tiltaksprogram.

Arbeidet med å revidere og oppdatere forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer i regionene ledes av utpekte fylkeskommuner (vannregionmyndigheten). Alle fylkeskommuner har rollen som planmyndighet i tråd med vanlige prosedyre etter plan- og bygningsloven. Endelig fastsetting av planprogram og vedtak av regional vannforvaltningsplan skal gjøres av alle fylkesting i vannregionen. Oppdatert vannforvaltningsplan legges fram for Klima- og Miljødepartementet for endelig godkjenning.

Planprogrammet beskriver hvordan prosessen fram mot oppdaterte planer er tenkt å foregå, hvem som er involvert, når, og opplegget for medvirkning. Hensikten er å gi mulighet for tidlig medvirkning, god informasjon og dialog, og forutsigbarhet for alle berørte.

Dokumentet om hovedutfordringer for vannregionen, med kobling til de enkelte vannområdenes hovedutfordringer gir oversikt over miljøtilstand, påvirkninger, og status for gjennomføring av tiltak, og er derfor et viktig dokument i prosessen fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. En felles forståelse av hva som er de viktigste utfordringene og prioriteringene vil gi et godt grunnlag for videre samarbeid om forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet.

I vannregion Vest-Viken er det påvirkningene jordbruk, avløpsvann og vannkraft som er registrert flest ganger. Klimaendringene har også virkning på vannmiljøet, først og fremst ved at det forsterker effekten av eksisterende påvirkninger (eks. erosjon). Nye temaer som har fått mye oppmerksomhet de siste årene er plast og mikroplast, og avrenning av partikler til vassdrag og hav.

I tillegg til de direkte vannmiljørelaterte påvirkningene er det også overordnede utfordringer knyttet til forvaltningen av vannet vårt. Tilstrekkelig med ressurser til å arbeide med vannforvaltning kan være en utfordring i mange kommuner og sektorer. Det er også prioriteringer av hvilke tiltak som skal settes inn hvor, noe som kan føre til at nødvendige tiltak ikke blir igangsatt så fort vi kunne ønske. I tillegg tar det ofte lang tid å se effekten av gjennomførte tiltak i vassdrag og kystvann.

Kunnskapsgrunnlaget som ligger til grunn for vannforvaltningsplanene finnes på www.vann-nett.no.

---

2. Formålet med planarbeidet

Formålet med planarbeidet er at vi skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene. Vannforskriften skal sikre at det utarbeides og vedtas regionale forvaltningsplaner med tilhørende tiltaksprogram med sikte på å oppfylle miljømålene.

Den regionale vannforvaltningsplanen angir miljømål for alt vann i elver, innsjøer, kystvann og grunnvann. I tillegg inneholder planen oversikt over når miljømålene skal nås. Tiltaksprogrammet inneholder oversikt over forslag til tiltak for å beskytte vannmiljøet og for å nå miljømålene i vannregionen. Miljømål og forslag til tiltak er hovedinnholdet i oppdateringen som nå skal foretas.

Et viktig mål ved rulleringen av vannforvaltningsplanen er å oppdatere og forbedre kunnskapsgrunnlaget for vannregionens vannressurser. Et godt kunnskapsgrunnlag er viktig både for å kunne gjøre riktige og realistiske vurderinger av miljømål, og for å kunne fastsette tiltak som sikrer helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vann på tvers av sektorer, forvaltningsnivåer og ulike interessenter.

2.1 Føringer for vannforvaltningsarbeidet

Den helhetlige og samordnede vannforvaltningen i Norge bygger på EUs rammedirektiv for vann (vanddirektivet), som er gjennomført i den norske vannforskriften fra 2007. Vanddirektivet og vannforskriften legger til rette for en ambisiøs vannforvaltning, med målsetninger om bærekraftig miljøtilstand i alle vannforekomster innen fastsatte frister. Vannforskriften åpner for fristutsettelse for måloppnåelse ut i fra gitte kriterier. Mindre strenge miljømål kan også aksepteres der gjennomføring av nødvendige tiltak for å oppnå god miljøtilstand ikke er forenlig med andre viktige samfunnsinteresser.

Hele Europa arbeider etter samme prinsipper og timeplan. Dette gjør det enklere å samarbeide om å ta vare på vannet i nedbørfelt som krysser landegrensene, og det gjør at vi kan lære ved å dele erfaringer og gode eksempler mellom landene. Det gir også mulighet for at landene kan sette i gang felles forskning og utvikling. I Norge samarbeider vi tett med våre nordiske naboland om vannforvaltningen, og deltar i den felles europeiske strategien for gjennomføring av vanddirektivet. Vannforskriften² er hjemlet i forurensningsloven³, plan- og bygningsloven⁴, vannressursloven⁵, og naturmangfoldloven⁶. Arbeidet med de regionale planprosessene etter vannforskriften følger i all hovedsak prinsippene og kravene i plan- og bygningsloven. I tillegg har vannforskriften egne krav som følge av vanddirektivet⁷.

Vannforskriften §1:

Formålet med denne forskriften er å gi rammer for fastsettelse av miljømål som skal sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene.

Plan- og bygningsloven §1:

Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

---

² [Vannforskriften](#)

³ [Lov om vern mot forurensninger og om avfall \(forurensningsloven\)](#)

⁴ [Lov om planlegging og byggesaksbehandling](#)

⁵ [Lov om vassdrag og grunnvann \(vannressursloven\)](#)

⁶ [Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\)](#)

⁷ [EUs rammedirektiv for vann \(vanddirektivet\) – konsolidert versjon](#)

Planlegging etter plan og bygningsloven og vannforskriften handler om hvordan vi skal ta vare på vannmiljøet vårt for oss og våre etterkommere, og hvordan alle brukere og påvirkere sammen kan bidra.

Nasjonale føringer

19. mars 2019 ble nye, nasjonale føringer på flere viktige områder som berører vannforvaltningen framlagt av Klima- og Miljødepartementet. De nasjonale føringene gir en del fellesføringer for organisering og gjennomføring av vannforvaltningsarbeidet. Videre omhandler føringene mer spesifikt følgende tema:

- Avløp
- Påvirkning fra lakselus og rømt oppdrettsfisk
- Landbruk
- Fremmede arter
- Drikkevann og badevann
- Samferdsel.

De nasjonale føringene for vannkraft som ble gitt ved brev av 24. januar 2014 fra Olje- og energidepartementet og Klima- og miljødepartementet videreføres til nye føringer blir opprettet. Siden vannkraft var et kontroversielt tema i forrige planperiode, og for å unngå nye kontroverser i sein fase av planarbeidet, er det viktig at reviderte føringer for vannkraft kommer på plass i god tid før vedtak av nye vannforvaltningsplaner.

I tillegg til vannforskriften og nasjonale føringer er det utarbeidet tematiske veiledere for hvordan vannforvaltningsarbeidet skal legges opp. Eksempelvis gir veileder for svært modifiserte vassdrag (SMVF) (http://www.vannportalen.no/globalassets/nasjonalt/dokumenter/veiledere-direktoratsgruppa/01_2014_smvf-veileder.pdf) føringer for utvelgelse og fastsetting av miljømål for SMVF'er.

Nasjonale føringer og veiledere vil legges til grunn for det videre arbeidet med oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram i vannregionen.

2.2 Rammer for arbeidet

Arbeidet med regionale vannforvaltningsplaner har pågått i flere år, men vi er fortsatt bare i starten på et langsiktig arbeid for bedre vannmiljø. Det skal arbeides løpende med styrking av kunnskaps- og beslutningsgrunnlaget, og med gjennomføring av miljøtiltak. Oppdaterte forvaltningsplaner skal foreligge i 2021 og 2027. Slik fortsetter arbeidet med planlegging og gjennomføring. Det er derfor viktig at dette ses på som et løpende arbeid med tilstrekkelig ressurser og stor innsats.

Det er nødvendig med langsiktighet og forutsigbarhet for å kunne nå målene i vannforskriften. Tilkuddsbasert finansiering «fra år til år», og fravær av forskriftskrav om organisering på vannområdenivå har vist seg å være en utfordring for kontinuitet og framdrift i vannforvaltningsarbeidet i flere vannregioner.

---

3. Om planprogrammet

Planprogrammet beskriver planleggingen fram mot revidert og oppdatert vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram. I følge Plan- og bygningsloven skal planprogrammet gjøre rede for:

- Formål med planarbeidet
- Planprosessen med frister og deltakere
- Opplegg for medvirkning
- Behov for utredninger

Formålet med dokumentet og høringen er derfor å klargjøre *hva* som skal gjøres *når* og av *hvem*.

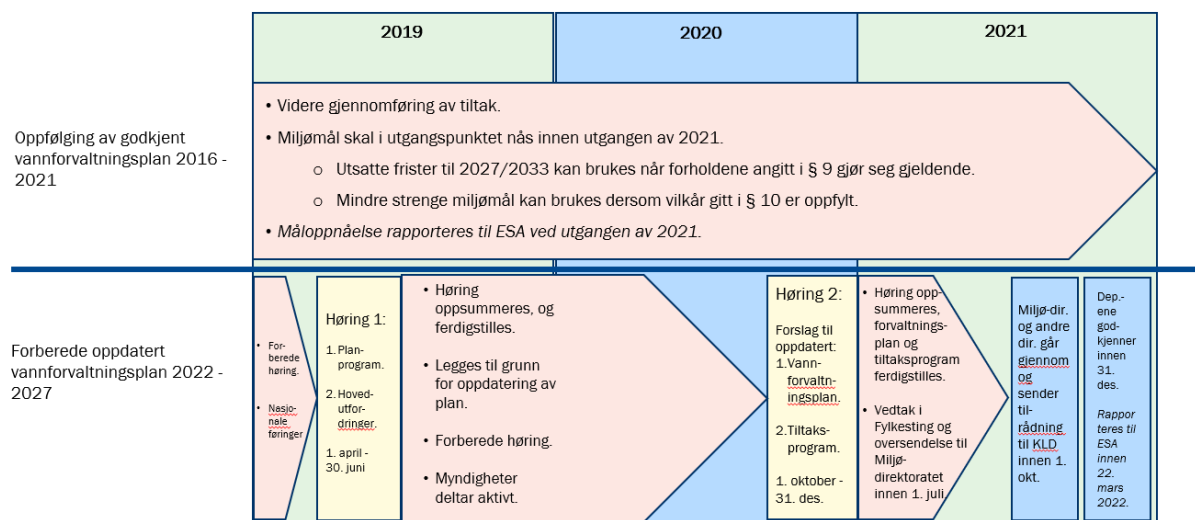
Det er et mål at alle som har en interesse for vann og vannforvaltning eller som potensielt kan påvirkes av planen, skal ha mulighet til å delta og gi innspill. En god forvaltningsplan og et godt tiltaksprogram er avhengig av at et bredt spekter av interesser og brukere av vann deltar i prosessen fram mot godkjenning av forvaltningsplanen. Vi ønsker at hele bredden av myndigheter, interesser og bransjer skal få mulighet til å delta og ha felles eierskap både til prosessen og til den endelige oppdaterte forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet.

Høring av planprogrammet er en viktig milepæl i arbeidet fram mot oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram. Utarbeidelsen og høringen skal sikre at berørte myndigheter og interesser får oversikt over aktuelle problemstillinger, og hvordan forslaget vil berøre egne interesser. Hensikten er å gi mulighet for tidlig medvirkning, god informasjon og dialog, og forutsigbarhet for alle berørte.

4. Framdriftsplan: Oversikt over arbeidet fram mot 2021

Det er laget en framdriftsplan for arbeidet på nasjonalt nivå, figur 1 og 2. Fremdriftsplanen er basert på vannforskriften. Arbeidet frem mot 2022 kan deles inn i to parallelle faser. Fram mot 2022 vil vi fortsette arbeidet med å følge opp godkjent vannforvaltningsplan for perioden 2016-2021, figur 1.

Viktige milepæler 2019 - 2021

Figur 1. Framdrift for oppfølging av godkjent vannforvaltningsplan 2016-2021 og framdrift for oppdatering av vannforvaltningsplan 2022-2027. Kilde: Vannportalen.

I tillegg foregår det en løpende oppdatering av kunnskapsgrunnlaget (overvåking, problemkartlegging, oppdatering av Vann-Nett).

Arbeidet med konsekvensutredning (KU) vil være integrert i planarbeidet, slik at planprogrammet vil inkludere program for KU, og vannforvaltningsplanen vil inkludere selve konsekvensutredningen.

Hele Europa arbeider etter de samme tidsfrister som følger av vanddirektivet, og det er derfor viktig at fristene følges opp i alle vannregioner. I kapittel 8.3 "Plan for deltakelse og medvirkning" kan du se framdriftsplanen som foreslås for å sikre en god planprosess i vannregion Vest-Viken og som samtidig følger de nasjonale og europeiske fristene.

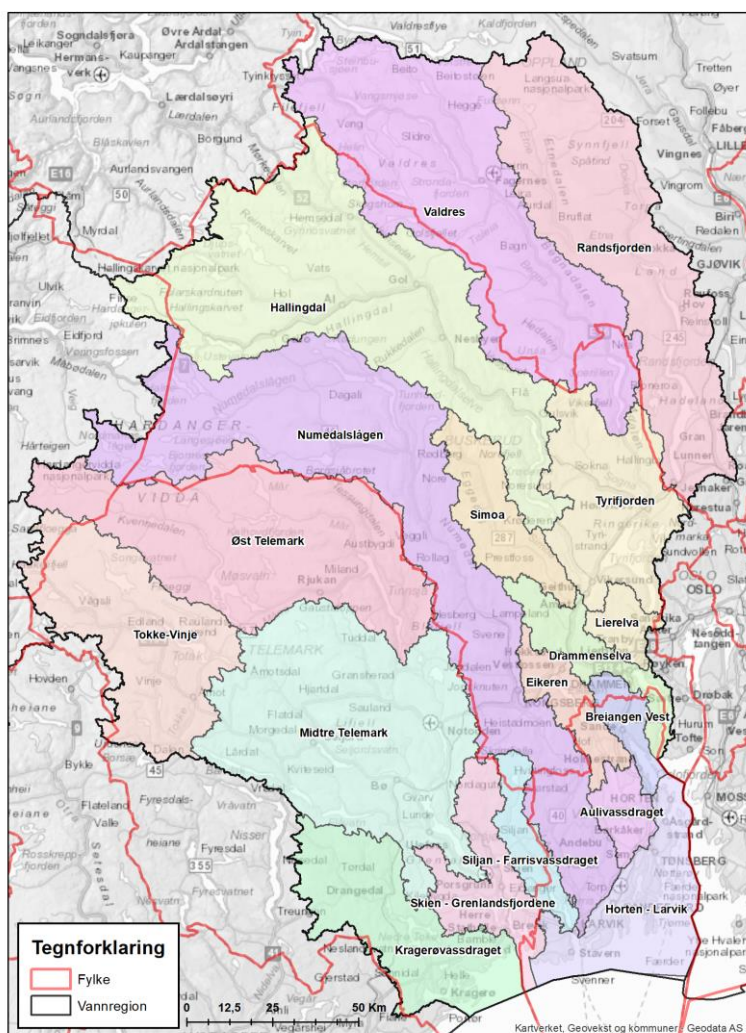
5. Vannregionen vår – planområdet

Norge er delt inn i 16 vannregioner, 11 med avrenning til norsk kyst og 5 med avrenning til Sverige eller Finland. Kart som viser inndelingen i vannregioner for hele landet slik den forelå da gjeldende planer ble utarbeidet og vedtatt finnes i vedlegg I i vannforskriften. ([lenke](#))

5.1 Kort beskrivelse av vannregionen

Vannregion Vest-Viken omfatter ett areal på 39.002 km² og dekker store deler av Telemark, hele Vestfold, det meste av Buskerud og deler av Oppland. Mindre arealer i Hordaland, Aust-Agder, Akershus og Sogn og Fjordane er også en del av vannregionen. Det er 75 kommuner⁸ som ligger helt eller delvis innenfor vannregion Vest-Viken.

Vannregionen går fra høyfjell til kyst, og omfatter mange av de største vassdragene i Sør-Norge. Vassdragene i regionen har opp gjennom tidene vært grunnlag for stor industrivirksomhet og vannkraftproduksjon. Videre har regionen et velutviklet landbruk, store befolkningssentra og viktige kommunikasjonsårer både til lands og til vanns. Dette er forhold som i ulik grad har påvirket mange av regionens vannforekomster.

Figur 2. Vannregion Vest-Viken omfatter Drammensvassdraget, Numedalslågen, Skiensvassdraget og Kragerøvassdraget, samt de kystnære vassdragene og sjøområdene fra Hurum i øst til Kragerø i vest.

⁸ Antall kommuner før kommunesammenslåinger

Vannregion Vest-Viken er inndelt i 18 vannområder (tabell 1). Inndelingen i vannområder er gjort med utgangspunkt i nedbørfelt, og følger ikke administrative grenser som fylkesgrenser eller kommunegrenser. Formålet med vannområdene er å etablere hensiktsmessige enheter for arbeidet hvor berørte aktører samarbeider for å gjennomføre sine oppgaver i henhold til vannforskriften.

Tabell 1. Oversikt over vannområdene i Vannregion Vest-Viken pr. 31.12.2018, med fylker og kommuner. Uthevet skrift viser hvilken fylkeskommune som har hatt ansvar for å følge opp vannområdet i planprosessen fram til nå, og hvilke fylke som vil ha oppfølgingsrollen etter 1.1.2020.

Vann-område	Vann-område-koordinator	Fylke - 2019	Fylke etter 1.1.2020	Berørte kommuner	Randkommuner
Randsfjorden	Ja, 50%	Oppland , Buskerud, Akershus	Innlandet , Viken	Etnedal, Søndre Land, Nordre Land, Gran, Jevnaker, Lunner,	Nord-Aurdal, Sør-Fron, Gausdal, Øystre Slidre, Nord-Aurdal, Lillehammer, Gjøvik, Sør-Aurdal, Vestre Toten, Ringerike
Valdres	Ja, 50%	Oppland , Buskerud	Innlandet , Viken	Ringerike, Sør-Aurdal, Nord-Aurdal, Vestre-Slidre, Øystre-Slidre, Vang	Søndre-Land, Nordre-Land, Etnedal, Flå, Nes, Gol, Hemsedal
Hallingdal	Ja, 50%	Buskerud , Oppland, Sogn- og Fjordane, Hordaland	Viken , Innlandet, Vestland	Hol, Ål, Gol, Hemsedal, Nes, Flå, Krødsherad,	Lærdal, Ulvik, Eidfjord, Vang, Nore- og Uvdal, Sigdal
Numedalslågen	Ja, 50%	Buskerud , Vestfold, Telemark, Hordaland	Vestfold-Telemark , Viken, Vestland	Nore- og Uvdal, Rollag, Flesberg, Kongsberg, Larvik, Sandefjord	Eidfjord, Vinje, Tinn, Sauherad, Siljan, Notodden, Skien, Hol, Ål, Nes, Flå, Sigdal, Øvre Eiker, Holmestrand, Re
Tyrifjorden	Nei	Buskerud , Oppland, Akershus	Viken , Innlandet	Ringerike, Hole, Lier, Modum,	Jevnaker, Flå, Krødsherad, Sigdal, Sør-Aurdal
Simoa	Nei	Buskerud	Viken	Sigdal, Modum,	Krødsherad, Flå, Nore- og Uvdal, Rollag, Flesberg
Eikeren	Ja, 30%	Buskerud , Vestfold	Viken , Vestfold-Telemark	Øvre Eiker, Holmestrand, Re	Flesberg, Larvik, Kongsberg, Drammen, Nedre Eiker, Sande

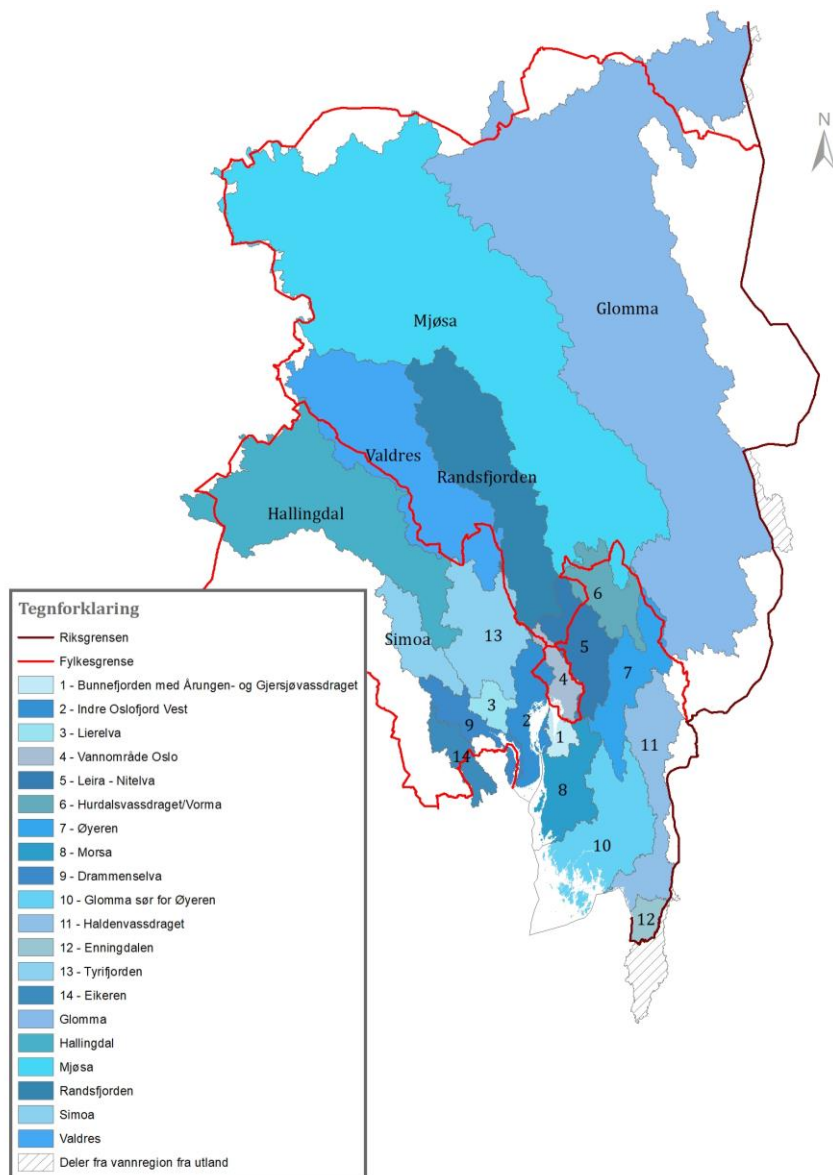
Lierelva	Nei	Buskerud, Akershus	Viken	Lier	Drammen, Nedre Eiker, Øvre Eiker, Modum, Asker, Røyken
Drammens- elva	Nei	Buskerud, Vestfold	Viken, Vestfold- Telemark	Drammen, Nedre Eiker, Modum, Øvre Eiker, Røyken Lier, Hurum, Svelvik,	Sigdal, Flesberg, Sande
Breiangen Vest	Nei	Buskerud, Vestfold	Vestfold- Telemark	Sande, Svelvik, Drammen, Nedre Eiker, Re, Holmestrand	Holmestrand, Horten
Aulivass- draget	Ja, 50%	Vestfold	Vestfold- Telemark	Sandefjord, Holmestrand, Re, Tønsberg	Horten, Larvik
Horten- Larvik	Ja, 50%	Vestfold	Vestfold- Telemark	Horten, Larvik, Sandefjord, Færder, Tønsberg	Re
Kragerø- vassdraget	Ja, 50%	Telemark, Aust-Agder	Vestfold- Telemark, Agder	Bamble, Drangedal, Kragerø, Nissedal	Gjerstad, Nome, Kviteseid, Risør
Siljan- Farrisvass- draget	Ja, 40%	Telemark, Vestfold, Buskerud	Vestfold- Telemark, Viken	Larvik, Porsgrunn, Siljan, Skien	Kongsberg
Skien- Grenlands- fjordene	Ja, 50%	Telemark, Vestfold	Vestfold- Telemark	Bamble, Larvik, Nome, Porsgrunn, Skien	Kongsberg, Sauherad, Siljan, Drangedal
Midtre Telemark	Ja, 100%	Telemark	Vestfold- Telemark	Bø, Hjartdal, Kviteseid, Nome, Notodden, Sauherad, Skien, Seljord, Tokke	Drangedal, Tinn, Vinje, Kongsberg
Aust- Telemark	Ja, 50%	Telemark, Hordaland	Vestfold- Telemark, Vestland	Notodden, Tinn, Vinje,	Nore- og Uvdal, Rollag, Flesberg, Odda, Eidfjord Ullensvang, Hjartdal, Seljord
Tokke- Vinje	Ja, innleid tjeneste	Telemark, Aust-Agder, Hordaland	Vestfold- Telemark, Agder, Vestland	Tokke, Vinje,	Bykle, Odda, Ullensvang, Seljord

5.2 Endringer av vannregionen siden forrige plan

Som følge av regionreformen, vil det være behov for justeringer av vannregioner og vannregionmyndigheter i vannforskriften. Endringene vil tre i kraft samtidig med regionreformen fra 1. januar 2020. Forberedelsen og høringen av planprogram og hovedutfordringer skal skje etter dagens vannregioninndeling, mens utarbeidelsen av oppdaterte vannforvaltningsplaner skal gjøres for de nye vannregionene.

Østfold, Akershus og Buskerud fylke slås sammen til Viken fylkeskommune. Videre slås Vestfold og Telemark sammen til en ny fylkeskommune. Dette innebærer endringer for vannregionene Vest-Viken og Glomma. For vannregion Vest-Viken er det med regionreformen forventet følgende endringer fra 1.1.2020:

Åtte vannområder overføres til dagens vannregion Glomma og får navnet vannregion Øst (figur 4), med Viken eller Innlandet fylkeskommune som vannregionmyndighet. Dette gjelder vannområdene: Randsfjorden, Valdres, Hallingdal, Tyrifjorden, Simoa, Lierelva, Eikeren og Drammenselva.

Figur 3. Oversikt over ny vannregion Øst f.o.m 2020 med tilhørende vannområder og nye fylkesgrenser. Kilde Vann-Nett 15.1.2019.

De resterende ti vannområdene i dagens vannregion Vest-Viken vil danne en ny vannregion (navn ikke fastsatt), med Vestfold-Telemark fylke som vannregionmyndighet. Dette gjelder følgende vannområder: Numedalslågen, Breianger Vest, Aulivassdraget, Horten-Larvik, Siljan-Farrisvassdraget, Skien-Grenslandsfjordene, Kragerøvassdraget, Midtre Telemark, Aust-Telemark og Tokke-Vinje.

Den nye vannregion Vest-Viken vil etter 1.1.2020 omfatte arealer i følgende fylker: Viken, Vestfold-Telemark, Agder, Rogaland og Vestland.

Fig. 4. Kart som viser grense mellom vannregion Øst og ny vannregion for vestfold-Telemark fra 1.1.2020.

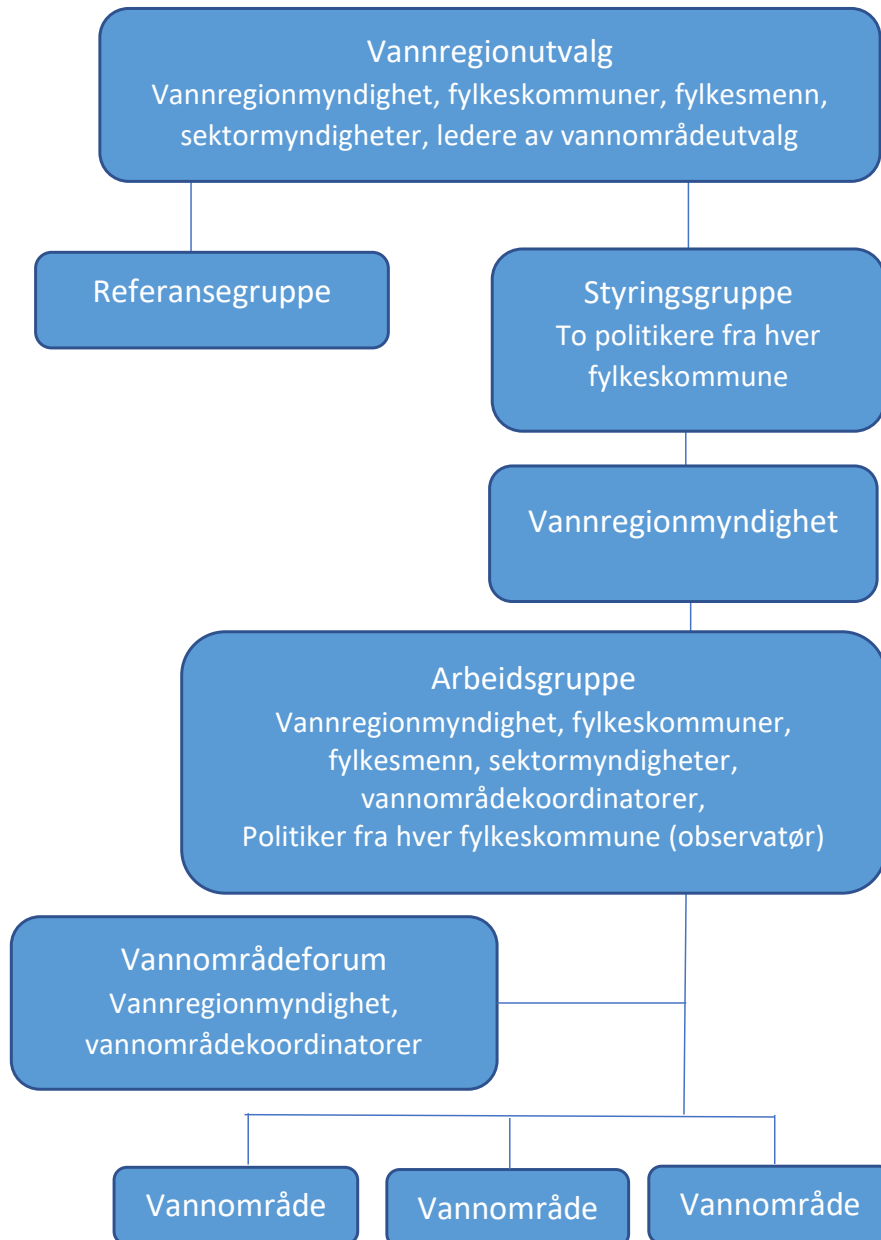
5.3 Internasjonale vannregioner

Vannregion Vest-Viken har ikke vassdrag som krysser grensene mot naboland. Kystvannet i vannregionen er imidlertid en del av Skagerak, og påvirkes derfor av havstrømmer både fra Nordsjøen og Østersjøen, samt tilførsler av ferskvann fra elver utenfor vannregionen, eksempelvis Glomma. Vannregion Vest-Viken vil derfor ha interesser i å delta både i samarbeider mellom vannregionene langs Skagerakkysten og i internasjonalt arbeid for å bedre vannmiljøet i kystvannet.

6. Organisering av arbeidet i vannregionen

Planarbeidet i vannregionen er organisert i henhold til føringene i vannforskriften. Arbeidet er en regionalt styrt planprosess, med fylkestinget som øverste planmyndighet. Arbeidet skjer i en vekselvirkning mellom administrativt og politisk nivå, og i henhold til vannforskriftens føringer.

Følgende organisering etableres for kommende planperiode i vannregionen:

Figur 5. Organisasjonskart for vannregionen etter 1.1.2020

I tillegg til de formelle «boksene» i foreslått organisering vil det underveis i arbeidet være behov for arbeidsmøter mellom fylkeskommunene og mellom fylkeskommunene og fylkesmennene. Det kan også være hensiktsmessig å legge til rette for temavise arbeidsmøter mellom sektormyndigheter, fylkesmenn, daglig leder/koordinator i vannområdene og vannregionmyndigheten.

En eventuell ny organisering vil bli iverksatt fra det tidspunktet planprogrammet vedtas, slik at utarbeidelsen av ny vannforvaltningsplan og tiltaksprogram 2022-2027 skjer etter ny organisering.

Vannregionutvalg

Vannregionutvalget (VRU) er etablert i henhold til vannforskriften og ledes av en politisk representant fra vannregionmyndigheten (VRM). Vannregionutvalget er et samarbeidsforum bestående av politisk representant fra fylkeskommunene og representanter fra fylkesmannsembeter, statlige sektormyndigheter og styreledere av vannområdeutvalgene/vannområdenes styringsgrupper. Administrative representanter fra vannregionmyndigheten, de øvrige fylkeskommunene og daglig leder/koordinator i vannområdene kan delta som bisittere i VRU.

VRU kan ved behov sette ned et mindre arbeidsutvalg (ikke vist i organisasjonskartet) med noen få personer hvis det er behov for avklaringer og det ikke er tid til å samle hele VRU.

Opgavene til vannregionutvalget er gitt i vannforskriften. Vannregionmyndigheten skal i samarbeid med vannregionutvalget utarbeide miljømål, tiltaksprogram og utkast til forvaltningsplan. Vannregionutvalget skal arbeide for at det oppnås enighet om utkast til forvaltningsplan og tiltaksprogram i utvalget.

Politisk styringsgruppe

Politisk styringsgruppe består av folkevalgt(e) representant(er) fra hver fylkeskommune i vannregionen. Styringsgruppa styrker den regionalpolitiske forankringen av arbeidet. Styringsgruppa ledes av en politisk representant fra VRM. Administrative representanter fra VRM og fylkeskommunene kan delta som bisittere i styringsgruppa.

Styringsgruppa kan gjennomføre oppgaver på vegne av VRU og innstiller i saker som skal behandles i vannregionutvalget. De følger også opp fremdrift i planprosessen og fungerer som beslutningspunkt før offentlige høringer og ved milepæler i planprosessen.

Vannregionmyndighet

Vannregionmyndigheten (VRM) er todelt, og består av fylkestinget som vedtar de regionale planene etter innstilling fra VRU, samt administrasjonen som driver det daglige arbeidet og fremmer forslag for VRU for godkjenning.

Vannregionmyndighetens viktigste oppgave er å:

- Være plan og prosessleder
- Samordne utarbeidelsen av sektorovergrepene forvaltningsplaner
- Følge opp og sikre gode bidrag i planarbeidet fra vannområdene og ulike sektormyndigheter
- Legge til rette for medvirkning og informasjon i planprosessen
- Sørge for at kvalitetskrav og tidsfrister i henhold til vannforskriften overholdes

Referansegruppe

Det skal legges til rette for medvirkning fra frivillige organisasjoner, bransjeorganisasjoner og andre interessenter gjennom en regional referansegruppe. Referansegruppa er en viktig arena for regional og lokal medvirkning.

Erfaringsvis fungerer referansegruppene best lokalt i vannområdene. Det må derfor tilrettelegges for god medvirkning og dialog både regionalt og lokalt.

Arbeidsgruppe

Arbeidsgruppa består av administrative representanter fra vannregionmyndigheten og fylkeskommunene, fylkesmenn og sektormyndigheter. Daglig leder/koordinatorer for vannområdene deltar også som faste medlemmer i arbeidsgruppa. I tillegg foreslås det i ny organisering å gi VRU-leder og de øvrige folkevalgte representantene fra fylkeskommunene observatørstatus. Dette vil gi politikerne bedre kjennskap til det faglige arbeidet som gjøres i vannregionen.

Arbeidsgruppa vil være en regional arena for faglig diskusjon og saksforberedelse for styringsgruppe og VRU.

Vannområdeforum

Består av vannregionmyndigheten og daglig leder/koordinator i vannområdene i vannregionen.

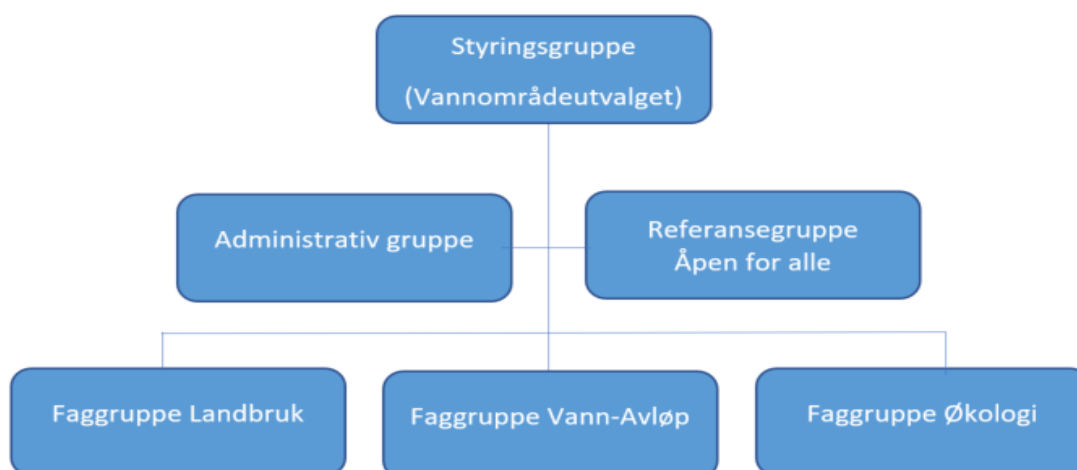
Formålet er å sikre et møtepunkt for utveksling av erfaringer og oppfølging av planene i vannområdene. Forumet gir innspill og uttalelser i saker til vannregionmyndigheten. Forumet er også viktig for å drøfte felles utfordringer i vannområdene. Fylkeskommuner og fylkesmenn kan inviteres inn etter behov og tema.

Vannområdene

Vannområdene består i likhet med vannregionen av vannområdeutvalg (VOU) som i de fleste tilfeller ledes politisk. Vannområdeutvalget er styringsgruppe for arbeidet i vannområdene. De fleste vannområdene har ansatt en daglig leder/koordinator til oppfølging av det daglige arbeidet i vannområdet.

Oppretting av vannområdeutvalg sikrer kommunenes medvirkning og forpliktelse, samt faglig forankring og kontinuitet i arbeidet mot godt vannmiljø. Vannområdeutvalget skal også koordinere det videre tiltaksarbeidet og være en arena for kompetanseinnhenting, erfaringsinnhenting og samhandling. Videre fordeles ansvaret på vannområdets administrative gruppe, samt ulike faggrupper med fagkompetanse. I figur 8 vises et eksempel på organisering av et vannområde. De fleste vannområdene har en organisering som er tilnærmet lik dette eksempelet.

Vannområdene er en viktig samarbeidsarena for kommunenes vannforvaltning, og er vesentlige for lokal forankring og eierskap. Den lokale kunnskapen og medvirkningen i vannforvaltningsarbeidet sikres gjennom godt organiserte vannområder.

Figur 6. Eksempel på organisasjonsstruktur i et vannområde.

Nettverk for ledere av vannregionutvalgene

Det er etablert et nettverk for vannregionutvalgslederne i Norge. Nettverket er et samarbeidsforum for alle vannregionene og inngår derfor ikke i organisasjonskartet til vannregion Vest-Viken. Formålet med nettverket er erfaringsutveksling mellom VRU-lederne/vannregionmyndighetene i Norge og skal bidra til god samhandling og felles dialog overfor nasjonale myndigheter innen vannforvaltningen. Kommunenes Sentralforbund (KS) er en viktig samarbeidspartner inn i nettverket. Nettverket har nedsatt et arbeidsutvalg bestående av tre VRU-ledere som koordinerer arbeidet i nettverket.

Det er ønskelig med to faste møter i året i nettverket for å sikre kontinuitet i arbeidet. Videre søker nettverket møter med direktoratsgruppen og departementsgruppen for å få bedre kontakt med det statlige nivået i arbeidet.

Organisering av vannforvaltningsarbeidet på nasjonalt nivå

Informasjon om organiseringen av vannforvaltningsarbeidet på nasjonalt nivå finnes [her](#).

6.2 Endring i vannområdeinndelingen

Vannområdene har hatt og vil fortsatt få en svært viktig rolle i vannforvaltningsarbeidet. Et tema i planprogrammet er å vurdere om dagens vannområdeinndeling er hensiktsmessig. Erfaringen fra inneværende planperiode er at vannområdene bør ha en organisasjon som er godt forankret hos deltakerkommunene, samt en daglig leder/koordinator med tilstrekkelig stillingsressurs for å kunne følge opp arbeidet etter vannforskriften og regional vannforvaltningsplan.

Gjennom høringen har det kommet noen innspill til endringer av vannområdestrukturen. Ut i fra etablerte samarbeider og deling av stillingsressurser foreslås ikke store endringer i kommende planperiode. Det bør imidlertid gjøres en grensejustering mellom vannområdene Hallingdal og Tyrifjorden, slik at vannområde Hallingdal omfatter hele Hallingdalsvassdraget ned til samløpet med Drammenselva ved Gravfoss i Modum, da dagens inndeling ikke er logisk og i samsvar med prinsippet om nedbørfeltbasert forvaltning.

---

7. Virkning av vannforvaltningsplan og tiltaksprogram

I henhold til plan – og bygningsloven (§ 8.2) skal regional plan legges til grunn for regionale organers virksomhet og for kommunal og statlig planlegging og virksomhet i regionen. Dette slås også fast i vannforskriften (§ 29). Planen vil dermed kunne gi føringer for annen arealplanlegging og utbygging i regionen.

At det foreligger vedtatte og godkjente regionale vannforvaltningsplaner betyr først og fremst at:

- Planene skal legges til grunn for offentlig virksomhet i vannregionen.
- Det som hovedregel ikke skal gis tillatelse til nye inngrep eller ny aktivitet som vil medføre at miljømålet ikke nås eller at tilstanden forringes.
- Foreslåtte tiltak skal følges opp og gjennomføres slik at fastsatte miljømål kan nås innen den fristen som er satt i planen.

Forvaltningsplanen og tiltaksprogrammet er ikke juridisk bindende i seg selv, men er retningsgivende for sektorenes videre arbeid med å forvalte vannressursene, og for planlegging i vannregionen.

Hovedmålet i vannforskriften er at vannforekomstene skal oppnå minst god tilstand. I tillegg til vannforskriftens hovedmål om godt vannmiljø kan det være vannforekomster der det er fastsatt strengere krav, utslippsgrenser, utfasingsmål, mål for beskyttelse eller lignende i annet regelverk. I slike tilfeller er det den strengeste bestemmelsen som gjelder.

Det vil vurderes i planprosessen om det skal fastsettes regionale planbestemmelser knyttet til den regionale vannforvaltningsplanen (plan og bygningslovens § 8.5). Forslag til planbestemmelser vil i tilfelle bli presentert i forslag til oppdatert vannforvaltningsplan og sendt på høring som en del av denne.

Arbeidet med vannforskriften vil kunne bidra til å oppfylle andre miljømål, og må sees i sammenheng med miljøkrav både nasjonalt og internasjonalt. Du kan lese mer om nasjonale og internasjonale miljømål [her](#).

7.1 Virkning for sektormyndigheter

Ansvar for oppfølgingen av vannforskriften er lagt til ulike sektormyndigheter. Dette innebærer at forvaltningsplaner og tiltaksprogram skal følges opp sektorvis og med sektorenes eksisterende virkemidler. Sektormyndighetene har ikke bare ansvar for å følge opp miljømål og tiltak, de må også sørge for informasjon og kunnskap som er viktig for arbeidet med oppdatering av planer og tiltaksprogram.

Godkjent regional vannforvaltningsplan vil inngå i grunnlaget for sektormyndighetenes saksbehandling. I sektormyndighetenes saksbehandling vil det bli foretatt ytterligere avklaringer og konkrete vurderinger av fordeler og ulemper ved de enkelte tiltak før endelig beslutning om

---

tiltaksgjennomføring blir tatt. Her vil det også legges vekt på andre hensyn enn de som er vektlagt i planene. Sektormyndighetene har derfor adgang til å fatte vedtak som ikke er i samsvar med planen.

Dersom det i oppfølgingsarbeidet blir aktuelt å fravike forutsetningen i den godkjente planen, skal vedkommende myndighet sørge for at vannregionmyndigheter er informert. Årsaken til at planen er fraveket må beskrives ved rapportering av tiltaksgjennomføring og ved neste rullering av planen.

Ved hver rullering av regional vannforvaltningsplan skal det gis en begrunnelse for at eventuelle miljømål ikke er nådd, og et sammendrag av og en begrunnelse for at eventuelle tiltak i den tidligere versjonen av forvaltningsplanen ikke er iverksatt. Der det er behov for nye virkemidler må dette synliggjøres.

I alle vannregioner er det etablert vannregionutvalg (VRU) hvor sektormyndighetene er representert. Vannregionutvalgene vil bestå med samme funksjon som tidligere også etter at ny vannforskrift har trådt i kraft.

7.2 Virkning i forhold til andre planer

Mens vannforskriftens formål begrenser seg til hvordan vi skal ta vare på vannmiljøet vårt, har plan- og bygningsloven et videre perspektiv, med mål om en bærekraftig samfunnsutvikling for oss og våre etterkommere. Det er viktig at forvaltningen av vannressursene settes inn i et samfunnsutviklingsperspektiv, der vannmiljø og andre samfunnsinteresser ses i sammenheng.

Det er eksempelvis utarbeidet regionale planer og fylkeskommunale strategier for en rekke temaer. Oversikt over gjeldende planer og strategier finnes på fylkeskommunenens hjemmesider. Det er ingen kjente konflikter mellom vannforvaltningsplanen og øvrige regionale planer i vannregionen, men det er viktig å kjenne til øvrige planer og sikre at planene «snakker sammen» i videre arbeide med oppdatering av vannforvaltningsplanen.

På oppdrag fra Klima- og Miljødepartementet utarbeider Miljødirektoratet et i løpet av høsten 2019 forslag til helhetlig plan for Oslofjorden. Planen har som mål at fjorden skal oppnå god miljøtilstand, viktige naturverdier skal restaureres, fremme aktivt friluftsliv og ivareta biologisk mangfold. Tilstanden i havet og kystvannet speiler i stor grad påvirkninger fra land via vassdragene. Det er derfor viktig å fokusere på denne sammenhengen og få til gode koblinger mellom Oslofjordplanen og vannforvaltningsplan og tiltaksprogram for vannregionen.

Arbeidet med vannforvaltningsplanen skal derfor sees i sammenheng med øvrig planlegging for å sikre at nødvendige koblinger er på plass og at mulige synergier blir utnyttet. Videre er det viktig at vannforvaltningsplanen også er premiss for forvaltningen etter relevant sektorlovverk, som for eksempel vernevedtak etter naturvernloven og kulturminneloven.

Det er grunnlag for å fremme innsigelse mot planforslag som er i strid med godkjent regional vannforvaltningsplan, herunder de miljømålene som planen setter, og kravene i vannforskriften § 12 om tillatelse til ny aktivitet eller nye inngrep⁹.

---

⁹ [Rundskriv T-2/16 fra Klima- og miljødepartementet](#)

---

8. Deltakelse, medvirkning og informasjon

Medvirkning i planprosessen har et perspektiv om "best mulig plan" og har som mål å:

- sikre gode løsninger som tar hensyn til alles behov
- legge til rette for at alle berørte og interesserte aktører kan komme til orde
- fremme kreativitet og engasjement, og være en arena for demokratisk deltakelse i lokalsamfunn
- fremskaffe et godt beslutningsgrunnlag

Plan- og bygningsloven legger vekt på åpne planprosesser og like muligheter for alle til å delta i planleggingen for å få best mulige planer.

Vannforskriftens § 27 understreker også at:

"Vannregionmyndigheten skal i samarbeid med vannregionutvalget tilrettelegge for at alle interesserte gis anledning til å delta aktivt i gjennomføringen av denne forskriften og særlig ved utarbeidelse, revisjon og oppdatering av forvaltningsplaner og tiltaksprogrammer".

8.1 Deltakelse i planleggingen

Alle offentlige organer har både rett og plikt til å delta i planleggingen når det berører deres saksfelt. Informasjon som kan ha betydning for planleggingen skal gis til planmyndigheten (plan- og bygningslovens § 3-2).

De har for eksempel rett til å bli varslet og få planforslag på høring. At de har plikt innebærer at de ikke kan «stille seg utenfor» planleggingen og på den måten unngå å bli forpliktet av de planene som vedtas. Planleggingen skal være en felles arena som alle relevante myndigheter skal delta i. Hvis viktige sektorer stiller seg utenfor, vil mye av verdien av planleggingen kunne falle bort.

I løpet av høsten 2018 og våren 2019 har berørte myndigheter lokalt, regionalt og nasjonalt ansvar for å delta ved å gjøre data og kunnskap om påvirkninger i egen sektor tilgjengelig i tide. Dette er viktig for at kunnskapsgrunnlaget for oppdaterte planer blir så godt som mulig når disse skal på høring annet halvår 2020. Sektormyndighetene på alle nivåer må selv kvalitetssikre beskrivelse og bruk av egne tiltak og virkemidler. Sektormyndighetene skal gå gjennom hvor langt de har kommet i tiltaksgjennomføringen, om tiltakene er tilstrekkelige for å nå miljømålene eller om det må gjennomføres andre og eller mer omfattende tiltak. Kunnskapsgrunnlaget om tilstand, påvirkninger og tiltak skal oppdateres løpende. Sektormyndighetene må også delta i arbeidet som utføres av vannregionutvalg og lokale vannområdeutvalg når relevante tema innen deres ansvarsområde berøres, og for å sikre at ulike sektors påvirkninger og tiltak sees i sammenheng.

8.2 Medvirkning og informasjon

Det er et mål at alle som har en interesse for vann og vannforvaltning skal ha mulighet til å medvirke og gi innspill. En god forvaltningsplan og et godt tiltaksprogram er avhengig av at et bredt spekter av interesser og brukere av vann deltar i prosessen fram mot godkjenning av forvaltningsplanen. Medvirkning innebærer mulighet for aktiv deltakelse fra alle.

Medvirkning foregår på ulike arenaer på lokalt og regionalt nivå. I tillegg til de ordinære høringsprosessene legges det opp til tematiske møter der representanter fra sektormyndigheter og vannforvaltningen møtes for å drøfte utfordringer og mulige tiltak. I vannregionen vår kommer vi til å

legge til rette for bred medvirkning fra alle aktører som har interesser i vannforvaltningsarbeidet, bl.a. gjennom vitalisering av referansegrupper både på regionalt og lokalt nivå. Det er mulig å påvirke hvordan medvirkningen skal legges opp løpende i prosessen med utarbeidelse av plan og tiltaksprogram (se plan for deltakelse og medvirkning under, tabell 2).

8.3 Plan for deltakelse og medvirkning

Deltakelse fra sektormyndigheter og medvirkning fra allmenheten er viktige suksesskriterier for at oppdatert og justert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram har et godt nok kunnskapsgrunnlag, og at alle sider ved planens betydning blir tilstrekkelig belyst og tatt hensyn til. Det er imidlertid ikke innlysende at politikere, interesseorganisasjoner og enkeltpersoner fenges av vannforvaltningsarbeidet slik det tradisjonelt er lagt opp iht. de formelle prosedyrene som er regulert av lover og forskrifter alene.

Det vurderes derfor å utvikle en kommunikasjonsstrategi for å skape økt interesse og entusiasmen, både for videre planarbeid og for tiltaksgjennomføringen for gjeldende plan.

Et viktig aspekt ved deltakelse og medvirkning er å delta i utformingen av dokumentene før de går på høring. Dette gjøres gjennom møtevirksomhet, dialog, befaringer og lignende i perioden hvor dokumentene lages. Berørte myndigheter har selv et ansvar for å delta innenfor sine ansvarsområder. Det skal legges til rette for deltakelse og medvirkning gjennom hele perioden fram mot oppdatert forvaltningsplan.

Tabell 2: Plan for deltakelse og medvirkning

Tidsperiode	Oppstart og utredningsfase	Målgruppe
08.2018-03.2019	Oppstart av rulling med avklaring av tema, organisering og medvirkning. Oppdatering av kunnskapsgrunnlaget. Utarbeidelse av forslag til planprogram og hovedutfordringer.	Vannregionmyndighet, fylkeskommuner, fylkesmenn, vannområder, sektormyndigheter
01.04–01.07.2019	Høring av <ul style="list-style-type: none"> • Planprogram • Hovedutfordringer 	Sektormyndigheter, interesseorganisasjoner, andre berørte og interesserte
Tidsperiode	Hovedfase	Målgruppe
09-10.2019	Vedtak av planprogram og hovedutfordringer	Fylkeskommuner
10.2019-04.2020	Utarbeidelse av oppdatert vannforvaltningsplan med tiltaksprogram og handlingsprogram <ul style="list-style-type: none"> • Temamøter • Arbeidsmøter i vannområdene • Verksteder / workshops / innspillkonferanse 	Vannregionmyndighet, fylkeskommuner, fylkesmenn, sektormyndigheter, vannområder, interesseorganisasjoner, andre berørte og interesserte
05-06.2020	Konkretisering av vannforvaltningsplan med tiltaksprogram og handlingsprogram	Vannregionmyndighet, fylkeskommuner, fylkesmenn, vannområder, sektormyndigheter
Tidsperiode	Formell slutfase	Målgruppe
Seinest 01.10.2020	Høringsutkast til vannforvaltningsplan med tiltaksprogram og handlingsprogram legges ut til offentlig høring og ettersyn	Vannregionmyndigheten, fylkeskommuner

Seinest 01.10- 31.12.2020	Høringsperiode <ul style="list-style-type: none"> • Høringsmøter • Scenariokonferanse 	Sektormyndigheter, interesseorganisasjoner, andre berørte og interesserte
01-06.2021	Oppsummering av høring, endringer foretas Etter behov: Møter i VRU/Styringsgruppe/arbeidsgruppe/vannområder	Vannregionmyndighet, fylkesmennene, vannområdenkoordinatorer
06.2021	Regional vannforvaltningsplan med tiltaksprogram og handlingsprogram vedtas	Fylkeskommuner
01.07.2021	Regional vannforvaltningsplan sendes til Klima- og miljødepartementet for godkjenning	Vannregionmyndigheten

9. Tema som skal arbeides med fram til høring av oppdatert forvaltningsplan

I tillegg til at miljømålene fra forvaltningsplanen 2016 – 2021 skal følges opp, og tiltak fra tiltaksprogrammet skal gjennomføres, skal vi nå undersøke hvordan det står til med vannet etter at regional vannforvaltningsplan med tilhørende tiltaksprogram har fått virke fra 2016. I tillegg skal nødvendige vurderinger som grunnlag for konsekvensutredning gjennomføres (se neste kapittel). De viktigste temaene beskrives i dette kapitlet.

Vannregionen har stor geografisk utstrekning og det er svært mange interesser knyttet til bruken av vannet, blant annet til næringsformål, fritid og rekreasjon. I en regional plan for vannforvaltning er det naturlig å søke å finne synergier mellom godt vannmiljø og viktige samfunns- og brukerinteresser. Dette vil derfor vektlegges sterkere i kommende planperiode. Viktige brukerinteresser er nærmere beskrevet i plandokumentet Hovedutfordringer i vannregionen.

9.1 Styrke kunnskapsgrunnlaget

I kunnskapsgrunnlaget til regionale vannforvaltningsplaner inngår karakterisering av elver, innsjøer, grunnvann og kystvann og vurdering av miljøpåvirkning fra menneskelig aktivitet. Hovedformålet med karakteriseringen er å få en oversikt over dagens miljøtilstand, ulike påvirkninger og å identifisere hvilke vannforekomster som ikke kommer til å oppnå miljømålene. Overvåking av miljøtilstanden gir myndighetene kunnskapsgrunnlag til å sette i gang tiltak for å bedre, vedlikeholde, eller forebygge forringelse av miljøverdier.

Målet med overvåkingen er å:

- Skaffe et godt kunnskapsgrunnlag for tiltak og politiske beslutninger
- Sikre befolkningen rett informasjon om miljøets tilstand i tråd med miljøinformasjonsloven¹⁰

Overvåkingen er langsiktig, og ofte er det behov for målinger over flere år for å kunne se en forandring som skyldes menneskelig aktivitet eller en naturlig variasjon. Det regionale overvåkingsprogrammet skal oppdateres og revideres. Vannregionmyndighetene har ansvaret for at dette blir gjort, men det er fylkesmannen som står for det faglige arbeidet i samarbeid med

¹⁰ Lov om rett til miljøinformasjon og deltakelse i offentlige beslutningsprosesser av betydning for miljøet ([miljøinformasjonsloven](#))

---

sektormyndighetene. Dette vil i stor grad gjøres ved at det tas ut oversikter fra Vann-Nett over ulike delprogrammer for basisovervåking og tiltaksorientert overvåking.

Arbeidet med kunnskapsgrunnlaget er en kontinuerlig prosess. Kunnskap og data om vannforekomstene er samlet i [Vann-Nett](#).

9.2 Oppdatere miljømål, unntak og tiltak

I arbeidet med oppdatering av planene og tiltaksprogrammene skal miljømål og beskyttende, forbedrende og restaurerende tiltak i gjeldende plandokumenter gjennomgås for å se om vi må justere miljømålene og tiltakene. Er vi nærmere å nå miljømålene? Trengs det andre eller flere tiltak for å beskytte, forbedre eller restaurere vannmiljøet? Har det oppstått uforutsette hendelser som har påvirket vannforekomstene? Har vi mer eller ny kunnskap som kommer til nytte i vannforvaltningsarbeidet? Virker tiltakene slik vi hadde tenkt?

9.3 Kostnadsanslag og nyttebeskrivelse

Et viktig mål i oppdateringen av vannforvaltningsplanene og tiltaksprogrammene er å få en bedre oversikt over de økonomiske og administrative konsekvensene ved planene enn i den første planperioden. Dette gjelder også fordelingsvirkninger av vannforvaltningsplanene og tiltaksprogrammene mellom sektorer. I neste planperiode ønsker vi at alle sektormyndigheter bidrar med kostnadsanslag for tiltakene som er foreslått i planene. Nyten ved å gjennomføre tiltak er et viktig element for å vise forbedringene vi ønsker å oppnå.

Sektormyndighetene har ansvar for å ivareta de økonomiske vurderingene innen sine respektive ansvarsområder, slik at de neste planene og tiltaksprogrammene gir en bedre framstilling av både nytten ved å gjennomføre vannmiljøtiltak og anslåtte kostnader for tiltakene. Dette arbeidet er koblet til oppdateringen av tiltaksprogrammene.

9.4 Klimaendringer, klimatilpasning og flom

Vi får stadig mer kunnskap om klimaendringer og konsekvensene av disse. På www.klimatilpasning.no står følgende om vannforvaltning:

"I Norge handler klimaendringene mye om endringer i vann. Det er derfor svært viktig at gjennomføringen av arbeidet med vannforvaltning også tar hensyn til at klimaet vårt er i endring.

Mer nedbør (spesielt vinternedbør) vil forsterke avrenning av næringssalter, som igjen vil kunne øke planktonproduksjon. Samtidig kan løst organisk karbon (DOC) også øke med økende nedbør, noe som gir mindre produksjon på grunn av svekket lysinnstråling ned i vannet. Denne økte absorpsjonen av lys bidrar samtidig til økt temperatur i vannet.

I elver og mindre innsjøer vil også endringer i nedbør og lufttemperatur ha betydning for vannføringen og temperaturen i vannet. Summen av disse effektene vil ha betydning for den økologiske tilstanden for ferskvann. I tillegg vil

---

klimaendringene kunne gi økte skader fra overvann, sørpeskred, flomskred, kvikkleireskred og stormflo. I vannforvaltningen er det nødvendig å ta hensyn til disse effektene.

Vurderinger av klimaendringer og klimatilpasning skal inn i alle faser av arbeidet med vannforskriften, både i vurdering av påvirkning, miljømåloppnåelse og i tiltaksarbeidet".

I tillegg skal vannforvaltningsplanene omtale områder med flomrisiko, og tiltak for å begrense denne.

Det er laget et planhjul som viser hvordan vi skal jobbe med klimaendringer og klimatilpasning i arbeidet etter vannforskriften. Planhjulet finner du [her](#).

9.5 Drikkevann og badevann

I arbeidet med oppdatering av vannforvaltningsplanene skal drikkevann og badevann prioriteres som viktige temaer. Ifølge vannforskriften skal det etableres en oversikt over beskyttede områder som viser alle vannforekomster som har status som beskyttet etter sektorlovverk, inkludert områder utpekt for drikkevann eller rekreasjonsformål (vannforskriftens § 16). Drikkevannskilder skal beskyttes slik at omfanget av rensing ved produksjon av drikkevann reduseres (vannforskriftens § 17). Eutrofe innsjøer og algegifter vs. drikkevannsuttak og friluftsliv som brukerinteresser er et aktuelt tema å vie mer oppmerksomhet i vannregionen i kommende planperiode. Viktig å involvere aktuelle drikkevannsliverandører og Mattilsynet i oppfølgingen av disse temaene.

Les mer om drikkevann og badevann [her](#).

9.6 Øvrige tema

I tillegg til ovennevnte temaer vil det etter innspill gjennom høringen og de nasjonale føringene, og i samråd med aktuelle sektormyndigheter, bli vurdert å jobbe mer med følgende temaer ved oppdatering av vannforvaltningsplanene:

Landbruk

- Arealavrenning/erosjon og påvirkninger fra husdyrhold – behov for forsterkede virkemidler
- Avrenning fra «hobbylandbruk». Hvordan kan dette fanges opp?
- Skogens betydning for vannmiljøet, og effekt av påvirkning fra skogbruk
- Påvirkninger fra gamle gårdsfyllinger
- Humus i jord

Vannkraft

- Effekter av vassdragsreguleringer til vannkraft og andre formål – behov for nye virkemidler for avbøtende tiltak
- Ny, regional gjennomgang av miljøtilstand, miljømål og tiltak i regulerte vassdrag

Andre fysiske tiltak i vassdrag

- Effekt av bekkelukking / bakkeplanering. Vurdering av hvordan dette skal håndteres mht. påvirkningsgrad, konsekvenser for økologi osv.

-
- Gamle fløtningsinstallasjoner og andre installasjoner i vann og elver som demmer opp, kanaliserer og endrer vannretning
  - Utfylling av masser i vann og vassdrag, dumping av snø
  - Effekter av masseuttak i og langs vassdrag
  - Konsekvenser av kunstsnøproduksjon

Forsøpling, partikkelforurensning og plast i i vassdrag og havet

- Utslipp av partikler fra renseanlegg (mikroplast mm.)
- Forsøpling av vassdrag og kystvann
- Dumpeplasser i ferskvann, dumping av biler i store sjøer osv.
- Plast generelt, og mikroplast spesielt
- Partikler til vann fra samferdselsanlegg, asfalt, gummipartikler/ partikler fra vegmerking m.m. Hvilken effekt har det for miljøtilstanden i vannet?
- Avrenning av gummigranulat fra kunstgressbaner

Miljøgifter

- Påvirkning fra legemidler og smittestoffer
- Miljøgifter i fisk (PFAS, kvikksølv, m.fl.)
- Påvirkninger fra gruvevirksomhet, og virkemidler
- Påvirkninger fra «gamle synder», eks. industriområder, deponier, og virkemidler

Klimaendringer og klimatilpasning

- Effekt av klimaendringer på vannkvalitet
- Håndtering av overvann på fylkeskommunale arealer (inkl. fylkesveier)
- Effekt av flom- og erosjonssikring
- Økt fokus på avrenning fra tette flater, samferdsel, byer, tettsteder. Relatert mot klimaendringer med kraftige regnskyl
- Vann og samfunnssikkerhet

Kyst og havproblematikk

- Økologiske forhold i kystvann og hav, eks. sterkt reduserte bestander av kysttorsk og redusert utbredelse av tareskog og ålegrasenger.
- Fremmede arter, spesielt stillehavsøsters
- Nedslamming av kystområder og formørking av kystvannet
- Skipsvrak og dumpeområder på havbunnen. Hvilke effekter har disse, og er det behov for overvåking?
- Opphvirvling av forurensede sedimenter i forbindelse med oppankringsplasser og havneområder
- Miljøutfordringer knyttet til småbåthavner, båtseptikk, båtvaskeanlegg m.m.

Grunnvann

- Kartlegging av forekomster, miljøtilstand og påvirkninger

Artsmangfold

- Kritisk reduserte bestander av stor-ørret, bevaringstiltak
- Bekjempelse av Gyrodactilus salaris i Drammensregionen

---

10. Konsekvensutredning: hva vil planen bety?

Hva vil vannforvaltningsplanen bety for miljø og samfunn? Hvor langt vil vannforvaltningsplanen bringe oss i retning av bedre beskyttelse og forbedring av vannmiljøet? Hva vil planen bety for arealbruk og virksomhet innen viktige sektorer/næringer? For å få oversikt over dette vil vi arbeide fram en konsekvensutredning (KU) som del av arbeidet med å lage planen. Konsekvensutredning av de regionale vannforvaltningsplanene følger av KU-forskriften § 6 a.

Vannforvaltningsplanen er en overordnet plan for hele vannregionen. Konsekvensutredningen skal derfor begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå. Hensikten er å gi informasjon som har betydning når det skal besluttes om vannforvaltningsplanen. En konsekvensutredning er et nyttig arbeidsverktøy som bidrar til en ryddig og god planprosess.

Konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses den aktuelle planen eller tiltaket, og være relevant for de beslutninger som skal tas (KU-forskriftens § 17). Konsekvensutredningen skal også ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. For regionale planer kan konsekvensutredningen begrenses til å redegjøre for virkningene planen kan få på et overordnet nivå (KU-forskriftens § 18).

10.1 Metodikk for konsekvensutredning

Konsekvensutredningen skal beskrive null.-alternativet. Dette innebærer å beskrive dagens miljøtilstand og forventet videre utvikling av denne dersom vannforvaltningsplanen ikke gjennomføres. Konsekvensutredningen skal også vurdere forventede virkninger for ulike, relevante tema ved gjennomføring av vannforvaltningsplanen. Konsekvensutredningen skal ta utgangspunkt i relevant og tilgjengelig informasjon. Hvis det mangler informasjon om viktige forhold, skal slik informasjon innhentes.

10.2 Problemstillinger som skal vurderes

KU-forskriftens §21 gir en oversikt over tema som bør vurderes. Basert på at planen er en overordnet, regional plan, vurderes det at følgende tema bør inngå i konsekvensutredningen:

- Vesentlige virkninger for nasjonalt og internasjonalt fastsatte miljømål, naturmangfold, forurensing og økosystemtjenester, med særlig fokus på måloppnåelse for vannmiljøet i 2027.
- Vesentlige virkninger for relevante sektorer/næringer som kommuner, miljøforvaltning, vannkraft, landbruk, akvakultur og transport.
- Vesentlige virkninger for helse, friluftsliv, landskap og kulturminner, samt samisk natur- og kulturgrunnlag der dette er relevant.
- Vesentlige virkninger knyttet til klimaendring, flom og klimatilpasning.
- Sammenhengen med andre nasjonale, regionale og lokale planer.
- Eventuelle virkninger ut over landegrensene skal også beskrives kort.

Temaene skissert over er ikke uttømmende. Den endelige konsekvensutredningen vil inngå i planbeskrivelsen i selve vannforvaltningsplanen når den går ut på høring høsten 2020.

---

11. Prioriteringer i planarbeidet og gjennomføringen av oppdatert vannforvaltningsplan og tiltaksprogram

Vannforskriften gir oss rammer for helhetlig vannforvaltning i form av miljømålene, tidsfristene, verktøyet og planprosessen. Lovverket vårt gir oss de juridiske virkemidlene for å forbedre og beskyttet vannet vårt. Vi deler derfor tiltakene som skal gjennomføres inn i grunnleggende og supplerende tiltak. Grunnleggende tiltak skal gjennomføres i henhold til sektorlovverk. Supplerende tiltak gjennomføres hvis grunnleggende tiltak ikke er tilstrekkelige for å nå miljømålene. Det vil si at det er målene i vannforskriften som utløser de supplerende tiltakene.

Vannforskriften har som mål å sikre en mest mulig helhetlig beskyttelse og bærekraftig bruk av vannforekomstene (§ 1). Tilstanden i overflatevann skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenopprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand (§ 4). Det betyr at miljøtiltak ikke bare er aktuelle i vannforekomster der tilstanden i dag er dårligere enn god, men også som forebyggende tiltak for å beskytte vannforekomster som har god tilstand i dag men er utsatt for påvirkninger som på sikt kan føre til forringelse.

Vannforskriftens § 13 forklarer forholdet til annet lovverk slik: *Hvis det i eller i medhold av annet regelverk er fastsatt strengere krav, utslippsgrenser, utfasingsmål, mål for beskyttelse eller lignende, enn det som følger av denne forskriften, skal den strengeste bestemmelsen legges til grunn.* Det betyr at selv om tilstanden i en vannforekomst er god eller svært god så skal for eksempel rensekrav i medhold av regelverket gjennomføres. Vannforskriften opphever ikke annet regelverk, og formålet med vannforskriften og vårt øvrige regelverk er både å forbedre og å beskytte vannet.

Arbeidet må forholde seg til fristene i vannforskriften. For de oppdaterte planene som gjelder for årene 2022-2027, er hovedregelen at miljømål skal nås innen utgangen av 2027 (§ 8). Dersom naturforhold eller tekniske årsaker tilsier det kan måloppnåelse utsettes til utgangen av 2033 (§ 9). I særlige tilfeller der det er umulig eller uforholdsmessig kostnadskrevende å nå miljømålene, kan det fastsettes mindre strenge miljømål (§ 10). Selv om unntak i form av tidsutsettelse eller mindre strenge mål brukes, skal alle praktisk gjennomførbare tiltak treffes for å forhindre ytterligere forringelse av tilstanden i de aktuelle vannforekomstene, og alle unntak skal revurderes ved hver oppdatering av forvaltningsplanen.

Prioritering av tiltak i det videre arbeidet handler derfor primært om fordeling av tiltakene geografisk (hvor begynner vi) og over tid (hvor lang tid bruker vi til alle krav er innfridd) og når oppfyller vi miljømålene eller har sørget for beskyttelse. Sektorene har derfor en viktig rolle i å prioritere rekkefølgen av tiltakene og å ta stilling til måloppnåelse og eventuell tidsutsettelse. Dialogen i planarbeidet bidrar til samordning der flere sektorer påvirker. Nedenfor følger viktige huskereglene i det videre arbeidet.

- Prioritering handler om tid og rom og om å ta det viktigste først innenfor den enkelte sektors ansvarsområde, med sikte på en gradvis måloppnåelse i henhold til fristene. Hver sektor må

---

ta sin del av ansvaret, og prioritering handler derfor som hovedregel ikke om å sette tiltak i ulike sektorer opp imot hverandre.

- Grunnleggende tiltak skal som en hovedregel gjennomføres først og ikke «settes opp mot» supplerende tiltak i egen eller andre sektorer.
- Tiltak for å oppnå krav i regelverk er en prioritert oppgave for «alle» og skal som hovedregel ikke prioriteres bort
  - Første prioritet bør derfor være vannforekomster hvor tilstanden er moderat eller dårligere og/eller hvor det er viktige brukerinteresser som for eksempel drikkevann, badeplasser, fiskeinteresser eller lignende.
  - Andre prioritet bør være øvrige vannforekomster som er i god eller svært god tilstand, eller hvor det ikke er viktige brukerinteresser som er påvirket. Der tilstanden er god eller bedre skal også grunnleggende tiltak gjennomføres, men ikke supplerende tiltak med mindre disse er nødvendige for å beskytte vannforekomsten mot forringelse.
  - Vedtatte beskyttelseskrav til f. eks. drikkevannskilder er ikke gjenstand for diskusjon i det videre arbeidet.
- Hvis grunnleggende tiltak ikke er nok for å oppnå målene må supplerende tiltak utredes og iverksettes. Hvis gapet mellom dagens tilstand og miljømål er stort kan tiltaksgjennomføring innenfor lovverket og supplerende tiltak med fordel skje samtidig.
- Sektorene prioriterer og tar stilling til måloppnåelse og eventuell tidsutsettelse. Dialogen i planarbeidet bidrar til samordning der flere påvirker.

I det videre planarbeidet vil dessuten nasjonale føringer søke å klargjøre det regionale og lokale handlingsrommet.

Vedlegg 1

Begreper og definisjoner

Det gis her en oversikt over de viktigste begrepene og definisjonene som er brukt i planprogrammet. Det vises for øvrig til www.vannportalen.no for mer detaljert oversikt. Se også vannforskriftens § 3 (http://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2006-12-15-1446?q=vannforskriften*) for definisjoner av begreper.

Planperiode: En planperiode går over 12 år, fordelt på 6 år planleggingsfase og 6 år gjennomføringsfase. Parallelt med gjennomføringsfasen av forrige planperiode, pågår planleggingsfase for neste planperiode.

Plandokumenter

Planprogram: Fremdriftsplan og arbeidsprogram for utarbeidelse av forvaltningsplan og tiltaksprogram.

Hovedutfordringer: Dette dokumentet gir en foreløpig oversikt over hvilke utfordringer, interesser og belastninger som er vurdert som viktigst i vannregionen og i vannområdene. Høringen av «Hovedutfordringer» er en viktig milepæl på veien fra planprogrammet mot utarbeidelse av den endelige forvaltningsplanen.

Regional plan for vannforvaltning: En samlet plan for forvaltning av vannforekomstene i en vannregion, som bl.a. skal angi miljømål for vannforekomstene og sammenfatte tiltaksprogrammet som viser hvordan miljømålene kan nås innen vannforskriftens frister (vannforskriften § 26). Forvaltningsplanen er den formelle planen etter forskriften som behandles og vedtas av fylkesting og godkjennes i Regjeringen.

Tiltaksprogram: Et sektorovergripende tiltaksprogram for den enkelte vannregion skal oppsummere alle relevante fastsatte tiltak og alle relevante typer av tiltak som i tillegg foreslås for å oppfylle miljømålene i forvaltningsplanen. Tiltaksprogrammet utarbeides av VRM i samarbeid med VRU.

Geografisk inndeling

Vannregion - det regionale nivået: Ett eller flere tilstøtende nedbørfelt med tilhørende grunnvann og kystvann som er satt sammen til en hensiktsmessig forvaltningsenhet (Største forvaltningsenhet).

Vannområder – det lokale nivået: Vannområdene følger de naturlige avrenningsgrensene, og går derfor på tvers av administrative kommune- og fylkesgrenser. De fleste vannområdene er interkommunale fordi de omfatter arealer i flere kommuner. Vannområdene er hensiktsmessige forvaltningsenheter, der kommuner og andre interessenter skal samarbeide for å bidra til å vurdere miljøtilstand, påvirkninger, risiko og utarbeide forslag til miljømål og en tiltaksanalyse.

Vannforekomster – detaljnivået: Innenfor vannområdene har man en inndeling i vannforekomster, som også følger naturgitte grenser. I alt har vi om lag 29500 vannforekomster i Norge. På grunn av antallet kan de ikke forvaltes gjennom egne prosesser og planer for hver enkelt vannforekomst. Arbeidet er derfor organisert i vannområder, der man bl.a. skal vurdere de enkelte vannforekomstenes miljøtilstand, påvirkninger og risiko, samt se på hvilke miljømål og tiltak som er nødvendige for å sikre godt vannmiljøet.

Faguttrykk og andre relevante benevnelser

Karakterisering: Karakterisering er en objektiv innsamling og registrering av data og karakteristika for å kunne identifisere og gradere påvirkninger og miljøtilstand i en vannforekomst, og innebærer å; 1. avgrense i hensiktsmessige vannforekomster med ensartet vanntype og miljøtilstand, 2. fastsette kategori; elv, innsjø, kyst- og grunnvann, SMVF 3. typifisere av vannforekomster med ensartet naturtilstand, 4. identifisere påvirkninger (eksisterende og forventede).

Klassifisering: Fastsette dagens miljøtilstand for en vannforekomst basert på representativ overvåking av det mest sensitive kvalitetselementet for en identifisert påvirkning.

Medvirkning: Medvirkning er mulighet for aktiv deltakelse fra alle. Det omfatter deltakelse fra og samarbeid mellom alle nivåer av myndigheter, organisasjoner, virksomheter og næringsliv som har med vann å gjøre. Dette involverer også allmennheten, interessegrupper og enkeltpersoner som skal kunne påvirke planleggingen og gjennomføringen av vannforvaltningen i sitt vannområde.

Miljømål: Med miljømål forstås grenseverdiene for økologisk og kjemisk tilstand slik de står beskrevet i vedlegg V i vannforskriften og klassifiseringsveilederen.

Miljøtilstand (økologisk tilstand): En samlebetegnelse på miljøforholdene i vann. Økologisk og kjemisk (prioriterte miljøgifter) tilstand i overflatevann, og kjemisk og kvantitativ tilstand i grunnvann. Miljømålene er at tilstanden for disse skal minst være klassen "god".

Miljøtiltak: Miljøtiltak er en samlebetegnelse på flere typer tiltak med mål om miljøforbedring. Restaurering, rehabilitering, beskyttelse mot forringelse, biotopiltak, vannførings- og magasinrestriksjoner er de vanligste.

Nedbørfelt: Landareal med avrenning til et bestemt utløpspunkt i en elv, innsjø, fjord eller i hav.

Overflatevann: Kystvann, brakkevann og elver og innsjøer (ikke grunnvann).

Overvåking: Vannforskriften kobler overvåking og *klassifisering* av miljøtilstand til hverandre, og den setter som mål at alle vannforekomster skal oppnå "god" eller "svært god" tilstand innen en fastsatt frist. Etter karakteriseringen kontrolleres tilstanden med overvåking for å undersøke om denne endres gitt de viktigste belastningene. Det er to hovedtyper av overvåking, basisovervåking og tiltaksovervåking. Vannforskriften setter ulike krav til hvor det skal overvåkes og hva som skal overvåkes. I tillegg kan man gjennomføre problemkartlegging/supplerende undersøkelser ved behov.

Sektormyndighet: Den myndighet som forvalter lover, regelverk og andre virkemidler for tilsyn, kontroll og annen regulering av virksomhet innenfor en definert type aktivitet (sektor) i samfunnet.

Vanndirektivet: Europaparlament og råds direktiv 2000/60/EF om etablering av rammer for en felles vannpolitikk i EU (vanndirektivet) er et av EUs viktigste og mest omfattende og ambisiøse miljødirektiver. Vanndirektivet har som generelt målet at alle vannforekomster minst skal opprettholde eller oppnå "god tilstand" i tråd med nærmere angitte kriterier.

Vannforekomst (VF): En avgrenset og betydelig mengde av overflatevann, som for eksempel innsjø, magasin, elv, bekk, kanal, fjord eller kyststrekning, eller deler av disse, eller en avgrenset mengde grunnvann innenfor en eller flere akviferer.

Vannforskriften: Forskrift om rammer for vannforvaltningen (vannforskriften), trådte i kraft 1.1.2007, og gjennomfører Europaparlament og råds direktiv 2000/60/EF om etablering av rammer for en felles vannpolitikk i EU (vanndirektivet) i norsk rett.

Vann-Nett: Vann-Nett er en den norske databasen for informasjon knyttet til arbeidet med vannforskriften i Norge. Her finnes informasjon om miljøtilstand, påvirkningsfaktorer og risikovurdering på landsbasis, regionalt og lokalt nivå. (www.vann-nett.no)

Virkemidler: Med virkemidler menes styringsredskaper av juridisk, økonomisk eller administrativ art som er nødvendig for å gjennomføre tiltak. Eksempler er lover, forskrifter, subsidier, avgifter, (om)organisering av forvaltningen, forsknings- og utviklingsprosjekter og informasjon.

Økosystem: Et økosystem er et samfunn av organismer sammen med de abiotiske (livløse) faktorene i miljøet som omgir dem.